

Financiële verordening Smalingerland 2022

De raad van de gemeente Smalingerland;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 8 november 2022;

gelet op artikel 212 van de Gemeentewet;

besluit:

vast te stellen de Financiële verordening Smalingerland 2022:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a) **BBV:** Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;
- b) **team:** organisatorische eenheid die is belast met de ontwikkeling en uitvoering van taken en op-gaven onder aansturing van een teammanager;
- c) **programma:** onderwerp dat door het college of het directieteam is benoemd tot een tijdelijk geheel van samenhangende projecten en activiteiten, gericht op het bereiken van één of meer strategische doelstellingen. Het gaat dan om doelen die tijdelijk extra, speciale aandacht vragen;
- d) **taakvelden:** een samenvattend geheel van taken en activiteiten onder een programma, volgens het taakveldenoverzicht zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten;
- e) **administratie:** het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de gemeentelijke organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;
- f) **paragraaf:** een verzameling van informatie die betrekking heeft op meerdere programma's: een 'dwarsdoorsnede' van de begroting;
- g) **investering:** een opoffering in tijd, geld en/of menskracht waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt;
- h) **investeringskrediet:** een budget voor het realiseren van een investering;
- i) **begroting;** als gedefinieerd in BBV, artikel 7 lid 1;
- j) **budget:** een door de raad beschikbaar gestelde hoeveelheid geldmiddelen voor een bepaald doel;
- k) **publieke taak / publiek belang:** de taken die de gemeente ondersteunt op grond van lokale of landelijke wet- en regelgeving of wil ondersteunen op grond van artikel 2 lid 1 van de wet Fido;
- l) **publieke media-instellingen:** media instellingen die door de raad op grond van artikel 2 lid 1 van de wet Fido zijn aangemerkt als publieke media-instelling;
- m) **integrale kostprijs:** het totaal van alle met een product samenhangende directe- en indirecte kosten;
- n) **overhead(kosten):** de indirecte kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces;
- o) **EMU saldo:** als gedefinieerd in BBV, artikel 1 lid j: het geraamde onderscheidenlijk gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven van een provincie onderscheidenlijk een gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie;

Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording

Artikel 2. Programma-indeling

1. De raad stelt een indeling van de programma's vast.
2. De raad stelt per programma indicatoren vast voor het meten van en het afleggen van verantwoording over de maatschappelijke effecten van het gemeentelijke beleid. Minimaal worden de in het BBV in artikel 25, 2e lid onder a genoemde beleidsindicatoren opgenomen.
3. De raad stelt vast welke lokale paragrafen (naast de verplichte paragrafen) in de begroting en rekening moeten worden opgenomen.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

1. Bij de begroting en de jaarstukken worden de voorgeschreven onderdelen, zoals genoemd in het BBV, opgenomen.

2. In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven. Het college is bevoegd om na de jaarovergang door te gaan met de uitvoering van doorlopende (of reeds gestarte) werkzaamheden op basis van door de raad geautoriseerde investeringskredieten.
3. Het college is bevoegd om na de jaarovergang door te gaan met de uitvoering van doorlopende (of reeds gestarte) werkzaamheden op basis van door de raad geautoriseerde eenmalige budgetten.
4. Het college verwerkt de overheveling van bedoelde kredieten en budgetten uit lid twee en drie zo spoedig mogelijk na de jaarovergang in een begrotingswijziging en legt deze begrotingswijziging voor aan de raad.

Artikel 4. Kaders begroting

1. Het college biedt ter voorbereiding op de nieuwe begroting de raad een kadernota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming.
2. In de begroting wordt een post onvoorzien van € 100.000 opgenomen. Voor niet in de begroting opgenomen incidentele exploitatielasten van maximaal € 100.000 kan het college zonder voorafgaande autorisatie van de raad zelfstandig verplichtingen aangaan.

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma van de eerste jaarschijf.
2. Nieuwe investeringen worden bij het vaststellen van de begroting geautoriseerd.
3. Bij de begrotingsbehandeling kan de raad aangeven van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.
4. Bij de behandeling van de Bestuursrapportages in de raad bedoeld in artikel 6, lid 1, doet het college voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten.
5. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, dan wel wanneer in de begroting niet in de dekking is voorzien, legt het college voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan de raad voor.
6. Indien niet begrote inkomsten kunnen worden gerealiseerd waartegenover niet begrote uitgaven komen te staan:
 - a. Kunnen door het college deze uitgaven worden gedaan en worden de niet begrote inkomsten en uitgaven vervolgens bij de eerstvolgende Bestuursrapportage aan de raad voorgelegd, mits de niet begrote uitgaven passen binnen de programmadoelstellingen;
 - b. Dient het college, indien niet wordt voldaan aan lid a, via een raadsvoorstel om toestemming aan de raad te vragen alvorens zij over kan gaan tot die uitgaven.

Artikel 6. Verantwoording

1. Het college informeert de raad door middel van twee tussentijdse Bestuursrapportages over de voortgang/realisatie van de begroting van de gemeente over de eerste vier en de eerste acht maanden van het lopende boekjaar.
2. De Bestuursrapportages worden aan de raad aangeboden op de volgende tijdstippen:
 - a. Bestuursrapportage I vóór 1 juli van het lopende begrotingsjaar;
 - b. Bestuursrapportage II vóór 1 november van het lopende begrotingsjaar;
3. In de Bestuursrapportages en jaarrekening worden afwijkingen in baten en lasten per programma en investeringskredieten groter dan € 50.000 toegelicht.

Artikel 7. Informatieplicht

1. Het college is bevoegd tot het aangaan van verplichtingen binnen de grenzen die worden bepaald door de geraamde lasten per programma (zie art 5). Indien het college verplichtingen aangaat die niet passen binnen de kaders van de begroting, wordt dat in alle gevallen voorafgaand aan de beslissing aan de raad voorgelegd.
2. Besluiten binnen de geautoriseerde begroting kunnen desalniettemin ingrijpend zijn. Het college zal de raad in de gevallen, genoemd in lid 3, daarom vooraf informeren, zodat de raad de mogelijkheid heeft vóór haar wensen en bedenkingen kenbaar te maken.
3. Het college besluit niet over:
 - a. de aan- en verkoop van goederen, werken en diensten groter dan € 2.500.000;
 - b. het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties aan derden groter dan €2.500.000;
 - c. het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen; dan nadat de raad is geïnformeerd, over het voornemen en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Artikel 8. EMU-saldo

Wanneer het Rijk de gemeente bericht dat alle gemeenten samen het collectieve aandeel van gemeenten in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, hebben overschreden, informeert het college de raad of een aanpassing van de begroting nodig is. Als het college een aanpassing nodig acht, doet het college een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Hoofdstuk 3. Financieel beleid

Artikel 9. Waardering en afschrijving vaste activa

1. Immateriële en materiële vaste activa worden lineair afgeschreven, tenzij de raad in voorkomend geval anders besluit, en volgens de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingstermijnen bij deze verordening. De termijnen sluiten aan bij de reële gebruiksduur.
2. In de gevallen waarin lid 1 en de bijbehorende bijlage niet voorzien, wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de reële gebruiksduur.
3. De componentenbenadering wordt alleen toegepast voor zover de componenten benoemd zijn in de bijlage afschrijvingstermijnen bij deze verordening.
4. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd, tenzij de grond de functie van openbare ruimte krijgt.
5.
 - a) Activa met maatschappelijk nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 100.000 worden niet geactiveerd.
 - b) Bij aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut boven de verkrijgingsprijs van € 100.000 kan dit direct ten laste van de exploitatie worden gebracht, indien hiervan bij raadsbesluit gemotiveerd wordt afgeweken.
6. Afschrijvingsbedragen worden zo bepaald dat de boekwaarde aan het eind van de afschrijvingsstermijn nihil is.
7. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar na het gereedkomen van het actief.
8. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Artikel 10. Reserves en voorzieningen

1. Er vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de taakvelden plaats.
2. Het college biedt de raad minimaal eens per vier jaar een nota reserves en voorzieningen aan. Deze nota wordt door de raad vastgesteld en behandelt:
 - a) de vorming en besteding van reserves;
 - b) de vorming en besteding van voorzieningen.
3. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve wordt minimaal aangegeven:
 - a. het specifieke doel van de reserve;
 - b. de voeding van de reserve;
 - c. de maximale hoogte van de reserve; en
 - d. de maximale looptijd.
4. Als een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen binnen de aangegeven maximale looptijd niet heeft geleid tot een investering, valt de bestemmingsreserve vrij en wordt deze aan de algemene reserve toegevoegd.

Artikel 11. Integrale kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde integrale kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden naast de directe kosten, de overheadkosten en de rente van de inzet van vreemd vermogen voor de financiering van de in gebruik zijnde activa betrokken.
2. Bij de directe kosten worden betrokken de bijdragen aan en onttrekkingen van voorzieningen voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa en de afschrijvingskosten van de in gebruik zijnde activa. Voor de rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, worden daarbij ook de compensabele belasting over de toegevoegde waarde (BTW) en de gedeerde inkomsten van het kwijtscheldingsbeleid betrokken.
3. De overheadkosten worden met een opslagpercentage op de salariskosten toegerekend aan de producten/taakvelden.

Artikel 12. Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten of werken door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden waarbij de gemeente in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de

geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht. Bij afwijking vanwege een publiek belang doet het college vooraf voor elk van deze activiteiten een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de levering van de desbetreffende goederen, diensten of werken wordt gemotiveerd.

2. Raadsbesluiten met de motivering van het publiek belang als bedoeld in het vorige lid zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en sprake is van:
 - a) leveringen van goederen, diensten of werken en het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal aan andere overheden voor zover deze leveringen en verstrekkingen zijn bedoeld voor de uitoefening van de publiekrechtelijke taak door die andere overheid;
 - b) een bevoordeling van activiteiten in het kader van een bij wet opgedragen publiekrechtelijke taak;
 - c) een bevoordeling van activiteiten in het kader van een toegekend bijzonder of uitsluitend recht waarvoor prijsvoorschriften gelden;
 - d) een bevoordeling van sociale werkplaatsen;
 - e) een bevoordeling van onderwijsinstellingen;
 - f) een bevoordeling van publieke media-instellingen;
 - g) een bevoordeling die valt onder de reikwijdte van de staatssteunregels.

Artikel 13. Vaststelling hoogte belastingen en heffingen

Het college doet de raad jaarlijks een voorstel voor de hoogte van de tarieven van de gemeentelijke belastingen en heffingen.

Artikel 14. Financieringsfunctie

1. Het college neemt in een Treasurystatuut de regels op die zij hanteert voor het dagelijkse beheer van koersrisico, valutarisico, kredietrisico en relatiebeheer. Daarnaast wordt in het treasurystatuut aandacht besteed aan liquiditeitsrisico's en geldstromenbeheer, de administratieve organisatie en interne controle van de financieringsfunctie.
2. Bij het verstrekken van leningen, het verstrekken van garanties en het verstrekken van risicodragend kapitaal bedingt het college indien mogelijk zekerheden.
3. Het overschot aan liquide middelen wordt, overeenkomstig artikel 2 van de Wet financiering decentrale overheden, aangehouden in 's Rijks schatkist.

Hoofdstuk 4. Paragrafen

Artikel 15. Lokale heffingen

Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf lokale heffingen de verplichte onderdelen op grond van artikel 10 van het BBV op.

Artikel 16. Financiering

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 13 van het BBV op.

Artikel 17. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het BBV op.

Artikel 18. Onderhoud kapitaalgoederen

1. Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen op grond van artikel 12 van het BBV op.
2. Het college biedt de raad ten minste eenmaal per vier jaar een onderhoudsplan openbare ruimte aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud voor het openbaar groen, water, wegen en kunstwerken. De raad stelt het plan vast.
3. Het college biedt de raad ten minste eenmaal per vier jaar een rioleringsplan aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud, de uitbreiding van de riolering en de kosten van het onderhoud en de eventuele uitbreidingen. De raad stelt het plan vast.
4. Het college biedt de raad ten minste eenmaal per vier jaar een onderhoudsplan gebouwen aan. Het plan bevat voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten aan de gemeentelijke gebouwen. De raad stelt het plan vast.

Artikel 19. Bedrijfsvoering

1. In de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 14 van het BBV op.

2. Bij de jaarstukken worden aanvullend de volgende onderdelen opgenomen:
 - a) de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
 - b) de kosten van inhuur derden;
 - c) de huisvestingskosten;
 - d) de automatiseringskosten;
 - e) de budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant.

Artikel 20. Verbonden partijen

Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf verbonden partijen de verplichte onderdelen op grond van artikel 15 van het BBV op.

Artikel 21. Grondbeleid

1. In de paragraaf grondbeleid bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen, op grond van artikel van 16 van het BBV, in ieder geval op:
 - a) de ontwikkeling van de boekwaarde van de gronden;
 - b) het risico en het beslag op het weerstandsvermogen.
2. Het college biedt de raad ten minste eens in de 4 jaar een nota grondbeleid aan. De raad stelt de nota vast. In de nota wordt aandacht besteed aan:
 - a) de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente;
 - b) te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten;
 - c) het verloop van de grondvoorraad;
 - d) de uitgangspunten voor de verkoopprijzen van gronden.

Hoofdstuk 5. Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 22. Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a) het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeente als geheel en in de teams;
- b) het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de vaste activa, voorraden, vorderingen, schulden, contracten;
- c) het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
- d) het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de gemeentelijke productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het gemeentelijke beleid;
- e) het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;
- f) de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;
- g) het verstrekken van informatie aan derden (rapporteren op taakvelden).

Artikel 23. Financiële organisatie

Het college draagt zorgt voor:

- a) een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en een eenduidig toewijzing van de gemeentelijke taken aan de teams;
- b) een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden;
- c) de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
- d) de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
- e) de te maken afspraken met de teams over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
- f) de kostenverdeelsleutels voor het eenduidig toewijzen van baten en lasten aan de taakvelden;
- g) het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;

- h) het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen; en
- i) het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.

Artikel 24. Interne controle

1. Het college zorgt ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder a, van de Gemeentewet, en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder b, van de Gemeentewet, voor de jaarlijkse interne toetsing van de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het college maatregelen tot herstel.
2. Het college zorgt voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de gemeente met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de debiteurenvorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen, de kortlopende schulden en de vorderingen van crediteuren jaarlijks worden gecontroleerd en registergoederen en bedrijfsmiddelen ten minste eenmaal in de vier jaar. Bij afwijkingen in de registratie neemt het college maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.
3. Het college biedt de raad minimaal eens per vier jaar een nota rechtmatigheid aan. Deze nota wordt door de raad vastgesteld en behandelt:
 - a) kaderstelling op het gebied van rechtmatigheid;
 - b) de verantwoordings- en rapporteringsgrens.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Artikel 25. Intrekken oude verordening en overgangsrecht

1. De Financiële verordening gemeente Smalingerland 2019 wordt ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze verordening in werking treedt.
2. Op investeringen die voor 1 januari 2022 zijn gedaan, blijft de Financiële verordening gemeente Smalingerland 2019 van toepassing zoals deze gold op de dag voor de inwerkingtreding van deze verordening.

Artikel 26. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking na bekendmaking en werkt terug tot en met 1 januari 2022.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: "Financiële verordening Smalingerland 2022".

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van 20 december 2022.

*De voorzitter,
J. Rijpstra*

*De griffier,
G.J. Fokkema*

Bijlage afschrijvingstermijnen bij artikel 9

Afschrijvingstermijnen materiële vaste activa met economisch nut

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden afgeschreven in maximaal:

55 jaar: riolering (buizen, putten), persleidingen, betonnen deel gemalen;
50 jaar: parkeergarages, motorvoertuigen;
40 jaar: nieuwbouw woonruimten, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen, aanleg urnenmuren, bijdragen aan schoolbesturen voor nieuwbouw van scholen;
25 jaar: renovatie en restauratie woonruimten, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen;
24 jaar: buitenopstellingskasten gemalen;
15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, speelvoorzieningen;
15 jaar: meubilair, bedrijfscontainers, noodlokalen, binnenverdeelkast rioolgemalen, pompen en leidingwerk gemalen;
12 jaar: schakelkasten gemalen, elektrakasten en watertappunten;
10 jaar: rollend materieel, netwerkbekabeling, rolcontainers, natzoutstrooier, rolbezems, afdekplaten urnenmuren, bureaus;
5 jaar: software, ICT-voorzieningen, thin clients, audio visuele apparatuur, bureaustoelen, telefooninstallaties;
3 jaar: desktop computers, beeldschermen, laptops;
2 jaar: smartphones, tablets.

Afschrijvingstermijnen materiële vaste activa met maatschappelijk nut

De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden afgeschreven in maximaal:

60 jaar: bomen
50 jaar: wegen, pleinen, tunnels, viaducten en rotondes;
45 jaar: havens, kades, sluisen en waterkeringen, waterwegen, waterbergingen;
40 jaar: masten openbare verlichting;
30 jaar: heesters;
25 jaar: sportvelden;
25 jaar: bruggen en steigers, houten walbeschoeiing en damwanden;
25 jaar: geluidswallen;
20 jaar: armaturen openbare verlichting;
15 jaar: straatmeubilair;
12 jaar: kunstgras voetbalvelden;
10 jaar: vaste planten, kunstgras korfbalvelden.